

menata, koje nigdje u Dalmaciji nijesu ovako sasvim srasle, te iz križanja dale plemenitije odlike.

Zanimljivo je da našim čitaocima iznesemo ovdje u prijevodu ono, što je o Dubrovniku rekao slavni francuski povjesničar i diplomat René Millet u svome djelu »Uspomene s Balkana«, koje je bilo objelodanjeno 1891 g. Millet veli:

»Medu republikama na obali ističu se naročito oštro dva temeljna oblika, dva grada, koji se veoma razlikuju opsegom i slavom, ali su i jedan i drugi dokazali jednaku ustrajnost i žilavost života, jer su oba grada očuvala svoju slobodu kroz skoro tisuću godina, dakle isto toliko, koliko i Rim od osnutka pa sve do Antonina. Oba su grada skoro istovremeno osnovana i istovremeno pala, mislim — Venecija i Dubrovnik, oboje djeca Jadrana i starine, te zbog susjedstva velikih država moradoše u svojoj bitnosti pretrpjeti promjene; oba grada bijahu republike, ali ipak dovoljno gipke, da se prilagode vanjskim kombinacijama, koje su se protivile slobodi, a da nijesu izgubile lijepa obilježja prostog puka u granicama svojih zajednica. Tokom vremena polagano ugušivani neumitnim nadiranjem plemena i naroda, bijahu donekle kao i Herculanium i Pompeji zakopani pod pepelom, ali u svom propadanju bijahu u mnogomu značajniji od onoga »svijeta pod oružjem«, koji ih je trebao ugušiti. Oba grada snivaju san, ali nijesu mrtvi, jer su poput usahljih, ali još uvijek stojećih biljaka, zadržali svoj zor, ljupkost i najmanja perca svojih kruna. Oba grada, slična u sklopu, imaju razne sudbine. Venecija je mogla da se više pouzda u sebe samu, nezavisna i gorda stekla je veći ugled i pokazala svijetu, što je visoka politika. Naprotiv, Dubrovnik sa svojim osebnim karakterom i načelima vladanja, koja su mu bila svojstvena, ne bijaše tako moćan, ali je zato često imao čišće, svjetlije nazore i bio je pouzdan. Zidine mu bijahu manje branjene od njegove riječi. Dubrovnik je bio uslužan kao kakav trgovački posrednik,

*Seljanka
iz dubrovačke
župe*

*Une paysanne
des environs
de Dubrovnik
Bauerin aus
der Umgebung
von Dubrovnik*

Foto »Patnik«